

Bacheloroppgåve

Eit utsett liv på kode 6

Korleis kan ein som miljøterapeut på ein barnevernsinstitusjon jobbe for å ivareta trusselutsett barn og ungdom plassert på kode 6?

Katrine Voldsund

Sosialt arbeid - Sosionom

2021

HØGSKULEN
I VOLDA

Eigenerklæring

Denne oppgåva er mitt eige og sjølvstendige arbeid. Den gjer ikkje bruk av andre sitt arbeid utan at det er oppgitt, den gjer ikkje bruk av tekst frå eige arbeid utan at det er oppgitt, og kjelder som er brukt er ført inn i både tekst og kjeldeliste i på ein måte som gjer at eg ikkje vil få ein 'ufortent rennomegevinst'. Den har heller ikkje vore brukt som eksamensvar eller arbeidskrav tidlegare.

Eg veit at oppgåva vil bli elektronisk kontrollert for plagiat og at alvorlege brot med 'god sitatskikk' vert behandla som fusk jf. UH-lova § 4-7 og § 4-8, 3. ledd.

I arbeidet med oppgåva er personopplysningar behandla i samsvar med retningslinjene som er å finne i Canvas. Oppgåva inneheld ikkje opplysningar som kan førast tilbake til einskildpersonar ut over det som dei har godtatt gjennom samtykke eller som er offentleg kjent.

Eg gir Høgskulen i Volda rett til å publisere oppgåva vederlagsfritt i elektronisk form.

Samandrag

Denne bacheloroppgåva undersøker korleis ein som miljøterapeut på ein barnevernsinstitusjon kan jobbe for å ivareta trusselutsett barn og ungdom plassert på kode 6. Oppgåva er eit bidrag til ikkje berre sosialarbeidarar, men til alle som står i arbeid med barn og ungdom der ein kode 6-plassering kan bli eit faktum. Eg har sett på korleis miljøterapi, sosial kontroll i sosialt arbeid og traumebevisst omsorg, samt tidlegare forskning, kan bidra til å belyse ein viktig og til tider krevjande oppgåve ein må stå i som miljøterapeut under ei slik plassering. Det vart brukt ein kvalitativ forskingsmetode for å finne svar på problemstillinga, ved å gjennomføre to dybdeintervju med sosialarbeidarar frå same arbeidsplass som har erfaring og kunnskap om feltet. Funna vart analysert og transkribert med bakgrunn i empirinær koding.

Resultata viser at det til tider er store begrensingar ein må jobbe utifrå, og desse kan variere utifrå plassering og trusselnivå. Som tilsett på ein barnevernsinstitusjon er det forventa at ein er observant men held affektnivået sitt regulert når ein er ilag med barna og ungdommane. Vidare må ein vere ekstra kreativ med aktivitetar som følgje av begrensingane, samstundes som det blir viktig å vere ute i miljøet saman med dei. Ein skal også ha forståing for at det etterkvart kan bli lite givande for dei plasserte. Like viktig er det at miljøterapeutar er inkluderande og gode på relasjonsbygging. Det kan tenkjast at det er vanskeleg for barna og dei unge å halde seg skjult over lengre tid. Ein god eigenskap for miljøterapeutar i denne samanheng er å vere god på trøst. Miljøterapeutar må vere ekte og trygge vaksne rollemodellar som forstår at smerteuttrykka barna og ungdommane har er teikn på noko vanskeleg. Viktige verdiar å jobbe utifrå er empati, omsorg og forståing.

Abstract

This bachelor thesis explores how a milieu therapist can ensure the safety of children and youth prone to threats in child welfare institutions (code 6). This assignment is a contribution to everyone working with children and youth where a code 6-placement can become a reality. I have looked at how milieu therapy, social control in social work and trauma wise care, as well as former research, can show how important and sometimes difficult these types of issues can be while dealing with code 6. The method I used to solve the topic question, is a qualitative research interview. I conducted two in-depth-interviews with social care workers from the same workplace, who both have experience and knowledge with code 6. The studies were analyzed and transcribed with an empirical coding.

The results show that there are restrictions one must work from, that sometimes can vary depending on the placements and level of threat. It is expected as an employee to be observant, and that you keep your own level of affect regulated when you work amongst the children. As a result of the restrictions, the milieu therapist has to be creative when it comes to activities, and it is also important to be in the environment along with the children. As the caregiver you will have to understand that it can be challenging for the children, and that it might get less rewarding after some time. It is also important to be including and that you know how to develop a good rapport. It is likely difficult for children to be kept away for a long time, making it crucial to be able to comfort them. Milieu therapists have to appear as genuine and authentic, and be role models who understand children's ways of expressing pain. Empathy, caring and understanding are essential values that milieu therapists has to internalize as professionals.

Forord

Ei kjekk studietid går mot slutten, og eg ser tilbake på desse tre åra med blanda følelsar. Det har oppstått blant anna mykje frustrasjon, glede, forundring og ikkje minst meistring. Som sosialarbeidar har ein moglegheita til å jobbe innanfor mange ulike felt. Som ein del av dette har det ikkje vore enkelt å velje eit tema ein vil skrive om på oppgåva, då det finst så ufatteleg mange vegar å gå. Likevel blei eg under praksistida mi merksam på æresdrap og kode 6, og kva det innebar for dei involverte partane. Eg kjende då at dette vekte nysgjerrigheita i meg, og at dette var eit tema eg ville dykke djupare inn i.

Eg vil rette ei stor takk til informantane som så venleg stilte opp til intervju. Hadde det ikkje vore for at dei delte sine kunnskapar, erfaringar og refleksjonar ville ikkje oppgåva blitt ein realitet. Tusen takk til min kloke rettleiar, Pål Roar Torp Brekke, som har vist sin ekspertise og rettleia meg på best mogleg vis slik oppgåva fekk progresjon og framdrift. Utan deg ville ikkje oppgåva vore den same. Elles vil eg også rette ei takk til gode medstudentar, venar, sambuar og familie som har støtta meg heile vegen med oppløftande ord, motivasjon og fine innspel.

Innholdsfortegnelse

Samandrag	iii
Abstract	iv
Forord	v
1. Innleiing	1
2. Kunnskapsgrunnlag.....	4
2.1 <i>Bakgrunn</i>	4
2.2 <i>Teori</i>	5
2.2.1 <i>Miljøterapi</i>	5
2.2.2 <i>Sosial kontroll i sosialt arbeid</i>	7
2.2.3 <i>Traumebevisst omsorg.....</i>	8
2.3 <i>Forskning på feltet.....</i>	9
3. Metode.....	12
4. Funn.....	16
4.1 <i>Sikkerheita på institusjonen.....</i>	16
4.2 <i>Institusjonslivet på kode 6.....</i>	17
4.3 <i>Korleis møte barna/ungdommane</i>	19
5. Drøfting.....	21
5.1 <i>Betre føre var?.....</i>	21
5.2 <i>Eit lyttande øre og ei hjelpsam hand.....</i>	22
5.3 <i>Å stå i det vanskelege</i>	24
6. Konklusjon.....	27
7. Referanseliste.....	29
8. Vedlegg.....	32

1. Innleiing

Kulturelle æresdrap medfører svært alvorlege konsekvensar for dei involverte partane. Iverksetjing av kode 6 og flytting til ein barnevernsinstitusjon kan bli naudsynt for trusselutsette barn og ungdom der livet deira står i fare. Miljøterapi er ein metode som skal bidra og legge til rette for å hjelpe andre til eit betre liv med dei utfordringane som følgjer (Simensen, 2013, s. 102). For at miljøterapi skal vere eit eigna tiltak for barn og ungdom med annan religiøs og kulturell bakgrunn, vil det vere viktig å ha kunnskap om forskjellige kulturar, oppdragelsesstilar og Islam som religion. Sosialarbeidaren sit med makt og sosial kontroll over andre, slik avgjersla ein tek kan få store konsekvensar for den enkelte (Fellesorganisasjonen, 2017). Traumebevisst omsorg er ein tilnærming for å møte barn og unge som viser korleis ein kan møte krevjande og utfordrande åtferd på (Jørgensen & Steinkopf, 2013). Eg har nytta meg av søkeportalane Google, Idunn og Oria. Søketermar for funn: *traumebevisst omsorg, æresdrap, miljøterapi, empati*.

Det er fleire studiar som omhandlar blant anna traumebevisst omsorg og æresrelatert vald, men kunnskapen om korleis miljøterapeutar kan jobbe med trusselutsette barn og ungdommar plassert på kode 6 er avgrensa. Mangelen på kunnskap kan føre til eit dårlegare tilbod når ei slik plassering blir ein realitet. For å skape kunnskap om korleis miljøterapeutar kan jobbe ved ei slik plassering med bakgrunn i kulturelle æresdrap vart det gjennomført intervju med tilsette på ein barnevernsinstitusjon.

Strengt fortruleg adresse kode 6 betyr at adressa til dei trusselutsette ikkje skal giast vekk til nokon. Dette medfører at adressa blir fjerna heilt frå alle register, og er berre tilgjengeleg for autoriserte personar. For å kunne nytte seg av tiltaket er det viktig at den trusselutsette tek eigne val og gjennomfører det frivillig. Tiltaket kan ikkje oppretthaldast mot vedkomande si vilje. Under tiltaket vil det vere vanskeleg å halde seg skjult over tid, og ofte er det den trusselutsette sjølv som avslører kvar hen er. Det blir utfordrande å kutte alle band, få tilgang til tenester som krev at ein oppgir adresse, samt å oppretthalde relasjonar og bekjentskap. Det blir også svært krevjande å leve under forhold der ein konstant må passe på å ikkje avsløre seg sjølv. Den trusselutsette må flytte frå heimen sin, slutte i tidlegare arbeid, bryte kontakt med fastlegen og helsestasjon, bytte bank m.m. (Krisesentersekretariatet, 2018, ss. 13-17).

Dette er eit tema som kan vere noko ukjend for dei fleste. Per 25.10.19 har det vore 815 personar i Noreg med innvilga adressesperring frå politiet (Antun, 2019). I følgje seksjonsleiar for etterforskning av vald i nære relasjonar, Astri Johanne Holm, er det store mørketal for fenomenet æresdrap (Riise, 2018). Dette er ein realitet spesielt sosialarbeidarar bør vere klare over. I FN's barnekonvensjon artikkel 2 punkt 2 blir det fastslått at barn skal bli beskytta for alle former for diskriminering eller straff som følgje av blant anna foreldra si tru. Tiltak ein må gjere i slike tilfelle kan vere å måtte flytte barna i dei høva der dette er til barnets beste (Barnekonvensjonen, artikkel 9, punkt 1). Som ein sosialarbeidar kan ein møte situasjonar der barn/ungdommar blir truga på livet av eigne foreldre. Det blir dermed viktig å auke kunnskapen på korleis ein kan møte og jobbe med trusselutsette barn/ungdommar. På grunn av omfanget i denne oppgåva har eg valt å avgrense den til å handle om når tiltaket kode 6 allereie er oppretta og dei trusselutsette barna/ungdommane er komen til barnevernsinstitusjonen. Bakgrunnen til plasseringane vil omhandle dei kulturelle æresdrapa, med fokus på islam som religion. Dette med bakgrunn i at tradisjon med skam og ære kan stå høgt i barneoppdragelsen (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 109).

For å hente inn kunnskap om korleis miljøterapeutar kan løyse problemstillinga vart det gjennomført kvalitativt dybdeintervju med ein sosionom og ein barnevernspedagog tilsett på ein akuttinstans innanfor barnevernet. Metoden har ein fenomenologisk tilnærming for å kunne gå i djupna på temaet (Tjora, 2017, s. 114). Då eg sjølv jobbar på same arbeidsplass som informantane kan det påverke intervjuet og tolkingane av det som kjem fram (Busch, 2013, s. 63).

Dette prosjektet kan bidra til å skape kunnskap og fremje ulike tilnærmingar for dei som står i arbeid med barn og unge som fryktar for sitt eige liv. På denne bakgrunnen blir det viktig å forstå korleis miljøterapeutar kan jobbe med trusselutsette barn/ungdommar. Dermed vert ordlyden for problemstillinga slik:

Korleis kan ein som miljøterapeut på ein barnevernsinstitusjon jobbe for å ivareta trusselutsett barn og ungdom plassert på kode 6?

For å svare på problemstillinga er den delt opp i tre forskingsspørsmål.

Då ei kode 6-plassering handlar mykje om korleis ein kan hjelpe ved strenge begrensingar, blir det viktig å setje lys på dette første forskingsspørsmålet: *«Korleis kan hjelp og kontroll sjå ut i en kode 6-samanheng?»*.

Barnevernsinstitusjonar og miljøterapeutar brukar ulike tilnærmingar og metodar i arbeidskvardagen. Det andre forskingsspørsmålet blir viktig å få kunnskap om, og blir difor: *«Kva metodar er viktige for ein miljøterapeut å bruke for barn og ungdom plassert på kode 6?»*.

Trusselutsette får livet deira snudd på hovudet, der følelsar kan bli kaotiske og reaksjonar valdsamme. Forskingsspørsmål tre vil bidra til å belyse korleis tilsette kan møte barna/ungdommane, og lyder dermed: *«Korleis kan ein miljøterapeut jobbe for å skape forskjell for barna og ungdommane?»*.

2. Kunnskapsgrunnlag

2.1 Bakgrunn

I den europeiske menneskerettskonvensjon kjem det fram i vedlegg 2, artikkel 8, at alle har rett til respekt for sitt privat- og familieliv. Det betyr at offentleg myndigheit ikkje kan gripe inn før det er i samsvar med lova og er naudsynt i forhold til den offentlege tryggheta, beskyttelse av helse og andre sine rettigheter og fridom m.m. I enkelte tilfelle må myndigheitene gripe inn, fordi i følgje artikkel 3 skal ingen bli utsett for tortur eller umenneskeleg/nedverdiggande behandling eller straff (Menneskerettsloven, 1999, vedlegg 2). I dei mest alvorlege tilfella der desse menneskerettane blir brotne kan det vere nødvendig med adressesperring, slik uhyre få personar veit kvar ofra oppheld seg. For å hamne på kode 6 må det dokumenterast at liv og helse står i fare om ein bur på kjend adresse, og det må føreligge politiattest eller vedtak frå fylkesnemnda (Larsen, 2015).

I følgje Aadnesen & Hærem (2007, s. 53) blir omgrepet kultur blant anna brukt for å forstå eller forklare minoritetars handlingar. Kultur er noko ein lærer frå gruppa og miljøet ein veks opp i, der ein gjerne har felles forståingar og verdiar. Aadnesen & Hærem (2007, s. 96) skriv at islam er ein religion, men også ein levemåte med stor betyding i livet til muslimar. Religionen gir rammer for korleis muslimar bør leve som privatpersonar, samt er basis for rollefordelinga i familien. I følgje Kaya (2019, s. 122) har menneske frå land med islam som primær religion forskjellig syn på korleis ein tenkjer og lever, og ikkje alle definerer seg som muslim. Då muslimar praktiserer religionen ulikt vil det i følgje Aadnesen & Hærem (2007, s. 109) vere ulike oppdragelsesstilar frå land til land, frå stad til stad og innanfor/mellom ulike sosiale lag. Oppdragelsen kan skilje seg ut frå den norske kulturen sin typiske oppdragelse og oppfatningar om korleis ein skal leve.

Islam og Koranen har meiningar om korleis muslimar skal oppdra ungane sine, samstundes som tradisjonen med skam og ære og kva andre tenkjer om familiens barn står høgt (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 109). «Et ideelt, veloppdragent barn avbryter ikke, blander seg ikke og sier ikke mot de voksne, selv om barnet har rett» (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 111). Jentene skal oppføre seg dydige og tenkje over om handlingane ein gjer er skamfulle. Gutane må lære å reagere kraftig om nokon i familien taper ansikt eller mistar ære. Det er usømmeleg

at guten bryt saman, gret eller går i bar overkropp (Aadnesen & Hærem, 2007, ss. 111-112). Det blir viktig for miljøterapeutar å ha kunnskap om korleis menneske praktiserer liva sine, og kva dei har som verdiar og reglar innad i samfunnet. Dette kan hjelpe yrkesutøvarane til å forstå kva handlingar uttrykkjer og betyr.

Med bakgrunn i tradisjonen med skam og ære kan forsøk på æresdrap vere eit eksempel på kvifor ein kan hamne på kode 6. Livet og helsa til personen som blir utsett for truslar og æresdrap står i alvorleg fare. Grøndahl (2019, s. 159) hevdar at fleire fagfolk påpeiker at for utanforståande kan det som utløyste eit æresdrap verke som ein detalj, medan familien ser på den uønskte oppførselen som ein alvorleg trussel mot æra. Eit eksempel her kan vere saka til Fadime Sahindal som blei drepen av faren sin for å ta eigne val og stå ved kjærleiken til ein svensk gut (Wikan, 2003, s. 19). Wikan (2003, s. 20) omtalar æresdrap som «en ugjerning som gir seg ut for å være en moralsk høyverdig handling». Wikan (2003, ss. 7-8) hevdar at den som utfører æresdrap føler seg svikta av samfunnet, og føler på så stor vanære og nederlag at det ikkje finst andre alternativ enn å drepe for å kome seg ut av audmjukinga og følelsen av skam. Æresdrap oppstår berre i enkelte miljø.

Instansen eg henta empiri frå er underlagt barne- ungdoms og familieetaten (bufetat). Bufetat har ansvar i å etablere og drifte barnevernsinstitusjonar og sørge for at tenestene blir drivne med forsvarleg kvalitet (Bufdir, 2020). Instansen har som formål å fremje omsorg, stabilisering og meistring i trygge og gode omgjevningar i ein krisesituasjon. Alder for inntak på eininga er 12-18 år, og ungdommane blir plasserte etter barnevernlova § 4-6 første og andre ledd, samt § 4-17 jamfør § 4-12.

2.2 Teori

2.2.1 Miljøterapi

Det blir vesentleg med teori om miljøterapi når ungdom blir plasserte på kode 6 med bakgrunn i æresdrap der ein fryktar for eige liv. I barnevernsinstitusjonar står mellom anna miljøterapi i sentrum, som blir eit grunnlag for korleis ein kan arbeide med barna/ungdommane i kvardagen.

I følge Larsen & Selnes tek miljøterapi sikte på å mellom anna fremje læring, meistring og personleg ansvar ved individ og/eller gruppa. Dette kan for eksempel skje gjennom tilrettelegging av miljøet med fokus på dei psykologiske, sosiale og fysiske sidene. Det forutset at tilrettelegginga må vere gjennomtenkt og systematisk, og tilpassast ut ifrå behov og situasjon til kvart enkelt individ (Larsen, 2015, s. 16).

Larsen (2015, ss. 17-19) skriv at miljøterapeutane skal vere med å organisere for å skape moglegheit for utvikling og forandring hos barn og unge. Det er likevel barna og ungdommane som må stå for jobben sjølv, der vaksne skal vere tilgjengelige og hjelpe å takle og tilarbeide smerter og vanskelege periodar i livet. Ved plasseringar i barnevernet vil barn/ungdommar ofte trenge høgt kvalifiserte miljøterapeutiske metodar. I tillegg vil omsorg verte viktig. Omsorg i eit barnevernsperspektiv kan handle om bl.a. at vaksne set naudsynte grenser, møter barna på deira nivå, tilbyr gode nok bu-moglegheiter og god og næringsrik mat. Barn og unge treng bl.a. gode relasjonar, både til vaksne og andre jamaldra dei lev med, for å utvikle seg i ein sunn og god retning. Larsen (2015, s. 28) hevdar at det relasjonelle innhaldet må kjenneteiknast ved at den viser støtte og oppmuntring utan å overta f.eks. utfordringar barna kan stå ovanfor, gir tilbakemeldingar som er realistiske og positive, og at barn og unge får utfordringar som er tilpassa aldersnivået deira. Utvikling kan skje når dei får rom til å prøve seg innan tydelige grenser.

Miljøterapi eignar seg i følge Larsen (2015, s. 24) godt som tiltak for barn/unge som har opplevd komplekse traumar eller utviklingstraumar, noko ein kan knytte æresdrap til. Ein grunn til dette kan f.eks. vere at ein kan fordele ansvarsoppgåver mellom tilsette, slik ein er meir utkvilt og klar til å takle meir krevjande situasjonar. Eit miljø kan også utføre terapi der språk hos barn og unge ikkje har blitt ferdig utvikla, samt i ein vanleg kvardag der det kan oppstå ulike situasjonar som kan invitere til terapi. Larsen hevdar at miljøterapeutar må tilby relasjonar som byggjer på bl.a. kontinuitet, tillit og stabilitet, uansett kor krevjande det kan verte. Ein må kunne stå og tåle deira smerteuttrykk, avvisingar og utageringar (2015, ss. 44-45). Då det ikkje er mykje forskning på korleis barn opplever å bu på kode 6, viser eg til eit avisoppslag frå *Bergens Tidende*, ei sak om nettopp kode 6. Barna opplevde blant anna å vere sinte og redde. Dei tapte barndommen, og var lei seg for å miste kontakta med venane sine, og sinte fordi dei ikkje hadde god kontakt med far. I tillegg var det irriterande å få uskyldige spørsmål som gjorde at dei fekk ein klump i magen (Lexander, 2018, s. 16). Miljøterapi kan i

slike tilfelle hjelpe barna til å setje ord på følelsane og få dei til å forstå handlingane bak det som har skjedd.

Miljøterapi er oppsummeringsvis eit eigna tiltak der ein organiserer for å hjelpe barn og unge til å få til utvikling, forandring og meistring. Trusselutsette barn/ungdommar treng trygge vaksne der det blir essensielt å opprette gode relasjonar prega av tillit, stabilitet og kontinuitet. Dette blir viktig for å klare å stå i deira smerteuttrykk, og hjelpe dei til å utvikle metodar til å takle kvardagens og livets utfordringar på.

2.2.2 Sosial kontroll i sosialt arbeid

Sosial kontroll handlar i følgje Tøssebro & Berg (2015, s. 235) om kontroll med brukaren, anten eksplisitt eller implisitt. Dette kan kome til syne ved maktforholdet, der sosialarbeidaren finn seg i ein maktposisjon over brukaren. Askheim (2012, s. 76) hevdar at makta kan vise seg i form av teknikkar og ulike tilnærmingar for å få gjennom si vilje. Schiefloe (2011, s. 150) skriv at gjennom den uformelle sosiale kontrollen, som blir utøvd i kvardagen mellom menneske, får ein korrigert og koordinert åtferd. I følgje Askheim (2012, s. 80) kan makta vise seg ved strukturell makt, altså gjennom organisatoriske og fysiske strukturar. Denne type makt kan ha stor påverknad på brukarar og deira følelsesmessig liv. Den kan verke disiplinerande og audmjukande. Askheim skriv vidare at sosialarbeidaren skal jobbe ilag med brukarane slik dei kjem ut av avmakta for å få meir makt og kontroll over eige liv (2012, s. 82).

Det blir nødvendig å sjå på spenningsfeltet mellom hjelp og kontroll når ein miljøterapeut skal jobbe med trusselutsette ungdommar. I følgje Levin (2015, s. 36) skal ein både utøve profesjonell hjelp samt medmenneskelegheit, men også ha styring og kontroll. Yrkesutøveren står ovanfor ein dobbeltheit som kan verke som motsetningar, då det oppstår fleire dimensjonar på same tid. Levin hevdar at spenningsfeltet er dynamiske og oppstår i same område, og er gjensidig påverka og avhengige av kvarandre (2015, s. 36). Ein viktig del av hjelpen blir å kontrollere og sørge for at den er rettmessig og bidreg til betring (Levin, 2015, s. 40). Levin skriv vidare at sosialarbeidarens oppgåver i møte med menneske som står i

vanskelege livssituasjonar kan blant anna vere å vite når ein skal utøve kontroll, og når ein skal bidra med hjelp. Dette kan f.eks. skje gjennom å snakke med personen og høyre korleis hen tolkar situasjonen. Nokre gonger er ein forplikta og må utøve kontroll på tross av brukaren sine ønskjer, og dette kan verke krevjande for alle partar. Det blir bl.a. viktig med god støtte frå kollega (2015, s. 42). Som sosialarbeidar vil intensjonen vere å forsøke å hjelpe, der det iblant oppstår element av sosial kontroll. Dette kan kanskje også skje impulsivt. Sidan kode 6 inneberer at ungdommane må halde seg skjult, blir naturleg at det oppstår ei ubalanse i makta der sosial kontroll blir synlig.

Sosialarbeidaren sit med mykje makt, og då er det viktig at makta som blir utøvd er rett og rimeleg. Nokre gonger blir det viktig å utføre kontroll for å hjelpe, sjølv om det går i mot barna/ungdommane sine ønskjer. Når det eventuelt blir utøvd sosial kontroll ovanfor dei trusselutsette ungdommane, blir det viktig å ha ein tilnærming basert på traumebevisst omsorg.

2.2.3 Traumebevisst omsorg

For å skape eit miljø som genererer resiliens og rom for utvikling er det laga ein modell for traumebevisst omsorg (TBO) med tre grunnpilarar av Howard Bath. Den første pilaren er trygghet, der ein kan føle seg roleg og sikra. Den andre pilaren er etablering av tillitsfulle relasjonar, både til trygge vaksne og sosiale grupper. Den tredje pilaren er affektregulering, der dei traumatiserte skal få hjelp til å takle emosjonar og impulsar som kan oppstå ved utfordringar i kvardagen (Bath, 2015).

Nordanger & Braarud (2017, ss. 150-152) skriv at det kan vere vanskeleg å skape trygghet for barn/unge utsett for vald og overgrep. Barn/ungdom som blir plassert på kode 6 har mest sannsynleg opplevd vald i form av truslar. Dette kan vise seg i form av at barnet ikkje opplev subjektiv trygghet, sjølv om omsorgsbasen og strukturen rundt barnet objektivt sett er trygt. Det er ein tidskrevjande prosess å få barnet til å føle seg trygg, og her må ein prøve å identifisere potensielle faktorar som kan utløyse stress og negativ affekt. Noko som kan utløyse ein alarm-reaksjon ved barnet kan f.eks. vere trekk ved omsorgspersonane. Dette kan blant anna vere stemmeleie, heving av augebryn og framtoning. Eit viktig verktøy å bruke for

å hindre at dei går i alarmberedskap, men sørgje for utvikling, er å halde eige affektnivå nede. Det å invitere dei inn i roa di har stor regulerande kraft, meir enn kva ein klarer å formidle med ord. For å skape trygghet for barna/ungdommane vil det også vere hensiktsmessig å leggje til rette for føreseielege planar med mindre forstyrringar, noko som kan verke stressreducerande.

I Handlekraft, eit kompetansehevingsprogram for tilsette i barnevernstiltak, står det at opplevd trygghet er heilt avhengig av relasjonar. For sunn og positiv utvikling samt vekst er det naudsynt å skape positive relasjonar. Hjernene til barn og unge utsett for traumar kan assosiere vaksne med noko negativt. Dette kan kanskje særleg gjelde barn/unge på kode 6 som har fått påført traume frå vaksne foreldre. Som følgje av dette kan barna/ungdommane bl.a. opptre unnvikande, uvenleg og mistenksomme. Nokre viktige oppgåver omsorgspersonane får då er å støtte og hjelpe dei til å endre tankegangen slik dei kan utvikle gode og positive reaksjonar følelsesmessig der dei ser at ikkje alle menneske vil dei vondt. Nordanger & Braarud (2017, s. 64) hevdar at reguleringsystemet til barnet blir utvikla når dei erfarer å bli regulert.

For å oppsummere er TBO ein tilnærming der formålet er å skape tillit og gode relasjonar for å kunne hjelpe barn og unge plassert på kode 6 til å utvikle handtering av følelsar. Dette vil krevje kompetanse og at omsorgspersonane sjølv har affektnivået sitt regulert. Dette blir eit viktig verktøy i den miljøterapeutiske kvardagen.

2.3 Forsking på feltet

Tidlegare forskning viser at miljøterapeutar bør sjå bak barnets åtferd og møte dei med forståing, omsorg og venlegheit (Lorentzen, 2020, s. 151). Menneske utsett for vald og krenkelsar kan oppleve å få problem med å stole på folk, som kan føre til mistillit til andre. Dei kan ha behov for å jobbe med relasjonar, slik ein kan byggje opp tillita deira og skape eigenskapar til å forme positive tilknytingar som blir nyttige seinare i livet (Nadim & Orupabo, 2014, s. 45). Ei utfordring som kan oppstå her er at dei kan vere sensitive for den

non-verbale kommunikasjonen og misforstå denne, som gir uttrykk for at alarmberedskapen er aktiv som følge av valdelege opplevingar (Holth & Vatne, 2018, s 207-208). For å kunne møte barn og unge på ein god måte handlar det mykje om å vere medviten eigen måte å vise følelsar og oppføre seg på. Det blir også grunnleggjande viktig å sjå på korleis egne fordommar og personlege verdiar kan påverke arbeidet ein gjer (Lorentzen, 2020, s. 152).

Ein miljøterapeut skal ha forståing for at hjelp skjer i dei daglege situasjonane, og ein må ha tid og anledning til å vere aktive og ha eit lyttande øre (Utne, 2005, s. 441). Under opphaldet til personar som har opplevd vald og krenkelsar kan det i første omgang vere preg av kaos, redsel og bekymring (Nadim & Orupabo, 2014, s. 55). For å styrke deira evne til meistring, og bidra til auka eigenverdi og vekst, kan det vise seg at ein bl.a. bør unngå regelstyrt tilnærming. Ved å ha ein involverande arbeidsmetode kan personane oppleve at ein ikkje vidarefører kva dei skal og ikkje skal gjere. Vidare bør ein jobbe ilag med dei for å fremje sjølvstendigheit og mobilisere eigenstyrke (Holth & Vatne, 2018, s. 209). Som ein del av dette kan dei voldsutsette ta val som verkar lite eigna og forsvarlege i forhold til meistring av kvardagslivet. Personalet kan i slike tilfelle rettleie, vise til sunn fornuft, tydeliggjere konsekvensar av det dei gjer m.m. I ulike tilfelle kan ein også framstå som ein god rollemodell og bruke egne erfaringar som kan bidra til visualisering og reflektering over egne val og handlingar (Holth & Vatne, 2018, s. 209).

Holth & Vatne skriv i artikkelen «Miljøterapi for kvinner utsatt for æresrelatert vold – med relasjonen som det bærende element» at psykiske reaksjonar etter traumatiske opplevingar kan ofte kome til uttrykk i helger og på kveldstid. Eit tiltak her blir å lukke ein samtale før personalet går heim, og ikkje avsluttar med noko som er vanskelig. Ein skal så langt som mogleg streve etter å ikkje la dei sitte igjen med triste tankar og eit kaos av følelsar (2018, s. 210). Som ein del av miljøterapien blir det vektlegg samvær med bebuarane, der ein er til stades både fysisk og psykisk. Ein bør blant anna jobbe med sjølvstendigging for å styrke deira sjølvfølelse. Dette kan t.d. skje gjennom anerkjenning (Nadim & Orupabo, 2014, s. 60). Som ein del av samværet kan dette innebere å f.eks. lage mat ilag, spele spel, ha yogatimar m.m. Måltidsituasjonar kan invitere til gode samtalar, fine stunder, og nokre gonger planlegging om agendaen for dagen. Situasjonar der personal og bebuarar driv med aktivitetar saman kan føre til sosial kontakt og læring (Holth & Vatne, 2018, s. 211).

Ein eigenskap som blir vektlagt for å verke genuint interessert og ekte i møte med andre er evna til empati (Holth & Vatne, 2018, s. 210). Baar-Dahl framhevar kor viktig empati er for å sjå korleis verden ser ut gjennom andre sine auger, slik ein får ei forståing for korleis situasjonen er for dei. Ein kan deretter hjelpe barna/ungdommane til å sortere tankar og følelsar, og eige opplevingane sine (2019, ss. 147-148).

Oppsummeringsvis ser ein at det blir viktig å vere ilag med barna/ungdommane slik dei kan få skapt positive relasjonar som dei sårt kan trenge. Ein må passe på korleis ein framstår i møte med dei valdsutsette, og ein må også finne potensielle triggjarar som utløyser alarmsystemet i hjernen. Ein miljøterapeut må vere aktiv i dei daglege situasjonane, og ha eit lyttande øre. Ein må også vere ein god rollemodell der ein involverer barna/ungdommane, og gjere aktivitetar saman med dei. Empati og sjå korleis den andre har det blir sentrale verdiar i møte med barn/ungdom plassert på kode 6.

3. Metode

I prosjektet er det nytta kvalitativ forskingsmetode. Denne måten å forske på gir intervjuaren nærleik til informantane der ein får ein open interaksjon (Tjora, 2017, s. 24). Dette kan bety at informantane får utdjupe seg og snakke meir fritt om temaet. Som ein konkret metode for å hente inn dei empiriske funna har eg nytta meg av dybdeintervju. Ein bruker gjerne dybdeintervju der ein vil studere haldningar, erfaringar og meiningar. Dette kan gjerast gjennom å stille opne spørsmål slik informantane kan gå i djupna på temaet (Tjora, 2017, s. 114). Metoden har ein fenomenologisk tilnærming, der ein i følgje Busch (2013, s. 56) ønskjer å forstå informantane sine ståstar, og korleis dei reflekterer over oppståtte situasjonar. Prosjektet har eit intensivt design, som eignar seg når ein har få respondentar, men har rikt innhald frå kvar (Busch, 2013, s. 53).

Dei to informantane som er inkludert i utvalet er sosialarbeidarar med til saman 38 års praksis. Dei er tilsett i same institusjon, og har erfart kode 6 på nærhand. Informantane har kunnskap, erfaring og utdanning som må til for å tilføre ønskeleg informasjon for forskingsspørsmåla. Informantane har blitt valt ut av underteikna då eg veit dei sit med særleg kunnskap, og er høgt respekterte og satt pris på av medarbeidarar. Då det eg forskar på er sjeldan, og dei færraste har opplevd kode 6, vart det ikkje innhenta fleire informantar. Då utvalet av informantar er avgrensa kan det påverke funna, der datamaterialet kan verte noko avgrensa. Eg tek også i betraktning at dette er subjektive erfaringar.

Informant	Utdanning	Dato	Lengd
S1	Sosionom	08.04.2021	100 min
B1	Barnevernspedagog	13.04.2021	71 min
Totalt			2t 51min

Eg valde individuelle semistrukturerte intervju slik eg kunne utforske nyansar i opplevingar og erfaringar hjå informantane (Tjora, 2017, s. 114). Informantane fekk ikkje hovudspørsmåla i intervjuguiden utdelt på førehand, men dei fekk temaet for oppgåva i god tid før intervju fant stad. Sjølv om informantane er drivne personar, fekk dei bestemme kvar dei ville gjennomføre intervjuet, då med føremål at dei skulle føle seg trygge (Tjora, 2017, s. 121). Det

første intervjuet vart gjennomført på teams, og varte i 100 minutt. Det andre vart gjennomført fysisk på arbeidsplassen til informantene, og varte i 71 minutt. Totalt utgjorde intervjuene nesten 3 timar materiale. Intervjuene bar preg av rolig stemning der dei fekk tida til å reflektere over spørsmåla. Til saman hadde eg 55 spørsmål i intervjuguiden min, der nokre var innleiande og avsluttande spørsmål. Nokre spørsmål vart også smelta ilag då informantane svarte på noko som kom seinare. For å få med meg all informasjonen vart intervjuene tatt opp. Det å ta opp lyd gjer at ein kan konsentrere seg meir om informantane der ein får flyt i intervjuet (Tjora, 2017, s. 166). Undervegs i intervjuene lagde eg også notater. Dette kan i følgje Tjora vere viktig om det oppstår feil med opptakar (2017, s. 168).

Intervjuene er fullstendig transkriberte. Eg transkriberte innhaldet slik det vart sagt av informantane, samt tatt med tenkepausar og dialektord som kan ha særeigen betydning. Det kan i følgje Tjora vere vanskelig å vite om dette vil ha betydning for analysen, men det vil vere betre å eventuelt droppe det etterkvart (2017, s. 174). Analysen vart koda for hand på Word, då dette viste seg å vere meir effektivt. Eg prøvde meg på MAXQDA, men det vart for mykje å setje seg inn i på kort tid. Analysen har ein førstefase prega av induktiv empirisk koding, der ein tek ut og reduserer empirisk materiale som er viktigast. Kodinga ligg tett på det informantane har uttrykt (Tjora, 2017, s. 197). Under kodinga vart det laga 205 empiriske koder som kom frå lesing av materialet. Her er det mogleg at eg kan ha blitt «styrt» av forforståingane mine der «magefølelsen» kan trekkje ut det som er viktig, men eg har forsøkt å vere så nøytral som mogleg. I tråd med Tjora (2017, s. 207) vart kodene grupperte etter tematisk samanheng. Desse vart utgangspunktet for grunnlaget i funnkapittelet. Sitat har blitt oversett til nynorsk for å sikre anonymiteten til informantane. Sitata er lettare omskrivne, der «fyllord» er fjerna slik setningane blir lettare å lese. I funnkapittelet omtalar eg informantane som «sosionomen» og «pedagogen». Dette kan hjelpe lesaren til å sjå korleis datamaterialet blir brukt (Tjora, 2017, s. 249).

Under kodegrupperinga vart det laga tre tematiske grupper som informantane snakka mest om. Kodene blei plasserte under kvart tema som dei tilsynelatande passa best inn i. Kodene viste seg at ein kunne knyte til alle kategoriane, så det blei noko vanskelig å plassere dei. Nokre av kodene hamna i ein rest-kategori. Kodene blei grupperte etter det som ville gi mest utfyllande svar på kvart tema. «Sikkerheita på institusjonen», «institusjonslivet på kode 6» og

«korleis møte barna/ungdommane» var dei tema eg sat igjen med når analysen var ferdig. Alle kan gi eit svar på problemstillinga med ulike vinklar.

Etiske betraktningar viser bl.a. at behandling av personopplysningar er i samsvar med løyve gitt frå NSD med referansekode 797431. Alle personopplysningar blir sletta innan 30.06.21. Dette inneber å slette koplingsnøkkel, fjerne personidentifiserbare opplysningar og fjerne lydopptak. Rettleiar har godkjent intervjuguiden. Informantane har skrive under på godkjent informasjonsskriv med mal frå NSD, og er dermed informerte om at dei kan trekkje samtykket når som helst. Eg såg på det som vanleg folkeskikk å vere høfleg og respektfull ovafor informantane i intervju. Hadde det blitt følelsmessig vanskeleg for informantane ville eg mint dei på at dei kunne avslutte når som helst. Då eg ikkje såg nokon emosjonell reaksjon på nokon av informantane vart ikkje det eit tema. Ein har i følgje Tjora (2017, s. 179) ansvar for å ikkje la informantane kome dårlig ut av intervjuet slik det kan skape konsekvensar for dei. Dette kan unngåast ved å bl.a. la dei sjekke om sitata er skrive rett, sjølv om ein veit ved hjelp av lydopptak nøyaktig kva som blei sagt (Tjora, 2017, s. 181). Funnkapittelet har blitt sendt over til informantane slik dei har hatt moglegheita til å uttale seg om funna.

Pålitelegheit/reliabilitet sei noko om dei data ein har funne, og om ein kan stole på dei. Gyldigheit/validitet er knytt til om dei funna ein har er gyldige for problemstillinga ein har. Generalisering/overførbarheit sei noko om ein kan overføre dei resultatata ein får til andre situasjonar (Busch, 2013, s. 62). Resultata er innhenta frå informantar som har erfart kode 6 før. Som nemnt tidlegare er eg sjølv tilsett i same institusjon, og har difor erfart kven som sit med relevant erfaring og kunnskap for å tilføre gode svar til spørsmåla. Hadde utvalet av informantar vore annleis kunne eg enda opp med mindre utfyllande svar då det er noko avgrensa med personar som har jobba med kode 6. Eg prøvde også å halde meg så nøytral som mogleg. Hadde nokon andre enn meg gjennomført intervjuet trur eg dei hadde fått noko liknande og utfyllande svar.

Nokre av spørsmåla blei improvisert undervegs i samtalen der det blei naturleg med oppfølgingsspørsmål. Det vil nok vere variasjon på korleis ulike forskarar ville løyst dette. Hovudspørsmåla blei utforma etter det eg såg på som viktige under miljøterapeutiske auger.

Det blei stilt mest opne spørsmål for å la informantane grunngi svara sine der ein unngår faste svaralternativ (ja/nei) (Andersen & Schwencke, 2016, s. 128). Datamaterialet peikar i same retning. Funna er knytt til korleis ein jobbar med kode 6 med barn og unge. Informantane omtalar barn og unge i krise, der måtar å møte dei på vil gjelde for fleire barn enn berre dei på kode 6. Likevel er det lagt størst vekt på sikkerheita, begrensingar o.l. som er spesielle for kode 6. Ser ein meir generelt på funna kan noko av innhaldet overførast til f.eks. vaksne plassert på kode 6. For å få betre flyt/samanheng i teksta vart problemstillinga endra etter analysen vart skriven. Under diskusjonen oppdaga eg eit meir spennande funn, der eg måtte revurdere forskingsspørsmåla. Forskingsspørsmål 1 som omhandla tverrfagleg samarbeid vart endra til å omhandle hjelp/kontroll. Forskingsspørsmål 3 vart endra frå «den reelle trusselen» til «korleis skape forskjell». Det viste seg at desse kunne gi eit betre bidrag til diskusjonen, og til å svare på problemstillinga.

Ei svakheit med oppgåva kan vere at informantane ikkje fekk utdelt intervjuguiden på førehand, som kunne bidratt til at svara blei meir gjennomtenkte, då det er lenge mellom kvar kode 6-plassering.

4. Funn

I prosjektet søker eg kunnskap om korleis miljøterapeutar kan jobbe for å ivareta trusselutsett barn/ungdom plassert på kode 6. Under intervju og transkriberinga vart eg merksam på tre hovudtema som gjekk igjen, og som vart grunnlaget for kodegrupperinga: 1) sikkerheita på institusjonen, 2) institusjonslivet på kode 6, og 3) korleis møte barna/ungdommane. Desse er greia ut i det følgjande.

4.1 Sikkerheita på institusjonen

Informantane er tydelege på at sikkerheita, både for trusselutsette og tilsette, er noko av det viktigaste under ei kode 6-plassering. Politiet styrer mykje av kva dei kan og ikkje kan gjere, samt legg føringar for trygge plassar å bevege seg i (sosionomen). Empirien viser at begrensingane er til for å oppretthalde tryggheita til dei trusselutsette som fryktar for eige liv. Pedagog er klar i talen at begrensingane som blir lagt for barna/ungdommane kan variere frå plassering til plassering, alt ettersom trusselnivået. Pedagog legg til at liv og helse trumfar alt, også rettighetsforskriften. I følgje sosionomen er det viktig at ungdommane kjenner til kvifor begrensingane er gjort, og på denne måten prøver å gi dei så mykje forutsigbarheit som mogleg: «Det tenkjer eg er superviktig slik at ikkje begrensingane som dei opplever blir meiningslause ting som har blitt kasta på dei av vaksne folk som liksom skal ville dei godt». Informantane meiner at så lenge barna/ungdommane er gamle og/eller kognitivt sterke nok, blir det viktig med så mykje forutsigbarheit som ein klarer å gi dei.

Vidare er det stort fokus frå informantane at samarbeidet med barnevernstenesta og politiet er utrulig nyttig og viktig, der instansane tidlegare har vore veldig tilgjengelege. Politiet er sikkerheitsansvarlege, barnevernstenesta har det overordna ansvaret for barna/ungdommane, og dei tilsette på institusjonen har ansvaret for omsorga. I følgje pedagog får institusjonen informasjon frå barnevernstenesta som kan omhandle visse personar dei må halde utkik etter. Pedagog seier at «man skal ikkje utsette seg sjølv for livsfare. Det er politiet sin jobb, og det tenkjer eg er viktig å presisere». Sitatet handlar om at kjem det nokon på institusjonen med våpen, skal ein ikkje risikere livet sitt, og det blir dermed politiet sin jobb å beskytte alle på kode 6. Politiet skal også ha beskjed når ein forlet institusjonen, uansett om det er for ein køyretur eller gjere ein aktivitet. Dette pga. at trusselnivået er så høgt at ein kan risikere å bli

oppsøkt på dei fleste plassane (sosionomen). «Vi kan ikkje farte rundt på kjøpesenter i beste sendetid» (pedagogen).

For sikkerheita sin del er det viktig å opprette prosedyrar som sikkerheitsplan, kriseplan og fluktplan. I følge pedagogen er det eigne prosedyrar i forhold til dokumentasjon då informasjonen er konfidensielt. Arkivverdige loggnotat skal overførast til Ephorte, og det som ikkje er arkivverdig skal slettast (pedagogen). Sosionomen peiker på at dei har standard praksis med låste dører og vindauge. Sosionomen og pedagogen er klare på at ein skal følgje godt med på omgjevnadane, vere observant og gjerne skrive ned bemerkningar. «Sei vi hadde ein bil, for eksempel. Det var ein blå Ford fiesta med UF-registrering» (sosionomen). Ein skal også alltid registrere kva barna/ungdommane har på seg og korleis dei ser ut (pedagogen). Sjølv om ein skal ha kontroll på det som bevegar seg, er det viktig å ikkje vise det for mykje ovanfor barna/ungdommane, då ein fort kan skape utryggheit: «Går vi å skular og stirrar og ser på alt mogleg rart vil vi få barn som ikkje klarer å slappe av» (pedagogen). Informantane fortel det blir viktig at dei tilsette veit kva dei skal gjere om det oppstår ein situasjon, og gjerne øve på desse. Tilsette kan ofte bli litt meir på, noko som sosionomen kallar for «tenk-om-anfall», medan pedagogen omtalar dette som «føre-var-prinsipp». Begge er einige om at dette kan vere sunt å ha til ei viss grad slik sikkerheita ikkje glepp.

Det blir nærmast ein vanleg praksis med å stenge institusjonen ved ei kode 6-plassering, slik ein ikkje tek inn andre barn/unge. Nokre gongar kjem det litt an på risikobilete. «Vi skal vere veldig restriktive på å ta inn nye barn. Aller helst ønsker ein å skjerme dei mest mogleg» (pedagogen). Det handlar også litt om at barn og unge fort kan røpe kven dei trusselutsette eigentleg er gjennom bileter på sosiale media o.l. Det blir vanskeleg å kombinere «vanlege ungdommar» og kode 6-ungdommar (pedagogen).

4.2 Institusjonslivet på kode 6

Informantane la også vekt på institusjonslivet på kode 6. Gjennom analysen vart det klart at det er belastande og veldig inngripande for barn og unge som lev under slike omstende. Sosionomen forklarar korleis eit inntak kan sjå ut, der trusselutsette ikkje har lov til å ha gjenstandar som er sporbare som telefon og sosiale media. Pedagogen legg vekt på at dette kan vere individuelt med tanke på modenheita og motivasjonen til å oppretthalde

anonymiteten til barna/ungdommane. Ein må spele på lag med ungdommane, og tek ein inn mobilen skal det gjerast i dialog med dei. «Er det ein umoden 12-åring som er mykje på facebook, insta, snapchat... og dei er litt ukritiske og klarer ikkje å ivareta anonymiteten, så må ein inn med begrensingar». Slike krav om anonymitet kan gjer at det blir lite givande etter kvart for barna/ungdommane, då det blir så isolert for dei. Sosionomen seier at det dermed kan bli vanskelig å finne meining i kvardagen, som krev at ein gir litt ekstra som miljøterapeut. I følgje pedagogen kan motivasjonen til ungdommane dale etter kvart, spesielt der plasseringane og begrensingsperiodane blir lange. «Vi må ha forståing for og prøve å imøtekome behova deira, og prøve å lage kompromiss der vi ikkje klarer å følgje opp på ønsket deira» (sosionomen). Dette kan f.eks. handle om at ein må køyre til ein annan by enn ønskeleg for shopping.

Empirien viser også at barna/ungdommane er frustrerte over folk/venar som er nysgjerrige, og lurar på kvar dei er blitt av. Dei trusselutsette skal ha ny identitet, og dei må dermed få hjelp til å skape ei ny historie som skal sitte som dei skal få eigarskap til. «Historia gjeld ikkje berre for å etablere det nye, den gjeld også for å avslutte det gamle» (sosionomen). Dette må ein gjer før dei skal flytte, sjølv om det vil vere utfordrande for barna/ungdommane då dei har lyst til å behalde venane frå det gamle livet sitt. Dette kan bety at dei må øve på å lyge om seg sjølv, noko som er vanskeleg og krevjande å stå i (sosionomen).

Informantane fortel at det kan vere avgrensa med aktivitetar der ungdommane fort kan bli lei. Sosionomen legg vekt på at for å få ein slags normalitet i kvardagen blir det viktig å kome seg ut og bruke kroppen. Sjølv om det er avgrensa med aktivitetar, er det ting å gjer på institusjonen, alt etter kva ein likar. «Nokon likar å sitte å teikne, nokre likar å sjå serie/filmar, andre likar å vere ute og sparke ball eller gjer noko fysisk ute» (pedagogen). Sosionomen legg til at ein kan reise til trygge soner som politiet har godkjent og gjere noko der, som for eksempel å bowle, bade eller gå på stranda.

Informantane framhevar trygghet som viktig. «Ein god kvardag er ein kvardag du klarer å gjere trygg» (sosionomen). Som ein del av det å gjere kvardagen trygg, legg informantane vekt på at det er viktig å inkludere barna/ungdommane i prosessane, slik dei har kjennskap til framdrift og progresjon i saka. Ein må også sikre helsehjelp, sjølv om det kan vere krevjande

då ein må beskytte identiteten deira på same tid. Sosionomen peiker på at ein kan lage avtale med dei instansane som gjeld, medan pedagogen snakkar om ei eventuell sikkerheitsklarering, då spesielt om barna/ungdommane følgjer nokon bestemt behandlingsplan. «Det er ein krevjande øving dette til å begynne med, og så holde tilbake opplysningar og ikkje lage journalnotat på det» (sosionomen). Pedagogen fortel at om det oppstår akutte helsesituasjonar, der barna/ungdommane f.eks. har kutta seg, er ein nøydd å dra på legevakta for helsehjelp og bruke dei fiktive namna deira for å oppretthalde anonymitet. Slike situasjonar utanfor institusjonen er i følgje informantane utfordrande men naudsynte, og viser korleis livet på kode 6 kan vere.

4.3 Korleis møte barna/ungdommane

Den tredje hovudkategorien det vart prata mest om var korleis møte barna/ungdommane. Datamaterialet viser at det blir stilt store krav til tilsette som skal jobbe. Ein viktig del av jobben er det sosionomen kallar for empatisk identifikasjon – ein prøver å sjå barnets situasjon frå deira perspektiv. Det blir naudsynt å sjå når barna/ungdommane har det vanskeleg, og møte dei med omsorg og forståing (sosionomen). «Ein må vere til stades i opp- og nedturane» (sosionomen). Pedagogen legg vekt på at dei tilsette skal vere gode vaksne rollemodellar som viser mykje omsorg, kjærleik og trygghet som barna/ungdommane sårt treng. Som ein del av dette fortel sosionomen at ein må vere raus med trøst og hjelpe dei til å setje ord på følelsar. Det blir viktig å vere var for endringar som kan vere teikn på at noko er vanskeleg. «Alt det barnet gjer, gjer det først og fremst for å redusere smerte i seg sjølv» (sosionomen). Dette kan i følgje sosionomen bety at uttrykka er ein måte å dempe eiga smerte utan annan intensjonell hensikt. Ein skal vere så ærlege som mogleg med dei, og ikkje bli tatt i ei løgn: «då forsvinn ein del av dei rammene som skal vere tryggheta deira, som er vi. (...) Vi forsvinn som trygge folk, på eit vis» (sosionomen).

I følgje sosionomen er miljøterapi det beste verktøyet, der relasjon spelar hovudrolla. Pedagogen peiker på at god miljøterapi under ei kode 6-plassering er på lik linje med alle andre plasseringar. Med tanke på andre kulturar og religionar blir det ikkje gjort forskjell på måten ein arbeider med barn/unge på. Det blir viktig å skape gode relasjonar ein kan drive med endring i. Ein må ver god på å opparbeide ein trygg relasjon fort, då plasseringane er kortvarige. «Vi må fort inn å jobbe. Det betyr at vi må vere ute i miljøet ilag med dei (...) og

gjere ting ilag med dei» (pedagogen). Pedagogen er også klar i talen at ein skal ikkje vere kompis med dei, der ein må forhalde seg til restriksjonar og ivareta tryggheita. Vidare blir det viktig med sensitive og mentaliserande vaksne, som har kunnskapar om eit traumatisert barn og er nysgjerrige på korleis barna/ungdommane har det (sosionomen). Pedagogen trekk fram traumebevisst omsorg som ein del av miljøterapien, og fortel at det er meir ei haldning enn ei metode, der ein prøver å sjå kva som ligg bak dei uttrykka dei har. «Nokre blir sinte, andre pleasa, (...) andre isolerer seg, nokre vert nummen» (sosionomen). Sosionomen forklarar at det kan vere vanskeleg for barn/ungdommar med andre kulturelle opphav å uttrykkje seg, der det ikkje blir naturleg å snakke om følelsar der ein skal stenge alt inne. Følelsane blir ofte til aggresjon og sinne. I møte med forskjellige uttrykk fortel sosionomen at det gjeldande då er stabilisering, der ein har kunnskapar om kva som regulerer og dysregulerer eit barn.

Sosionomen seier at ein skal preppe barn/unge til livet etter opphald. Empirien viser at relasjonen ein får må brukast på ein lur måte. Ein bør overføre tryggheita ein representerer til andre tilsette på institusjonen. «Det handlar litt om korleis du brukar idealiseringane og korleis du snakkar med barnet om det» (sosionomen). Idealisering kan oppstå som følgje av at barna/ungdommane opplev deg som ein trygg vaksen. Pedagogen trekk fram kor viktig det er å støtte seg på kollegaer slik ein ikkje blir utmatta av barna/ungdommane. Ein må også vere obs på fare for sekundærtraumatisering der ein kanskje kan kjenne på antipati. Gjer ein det, gjer ein ikkje nokon god jobb lenger (sosionomen).

5. Drøfting

5.1 Betre føre var?

Det blir hevda at sosialarbeidaren sit i ein maktposisjon ovanfor brukaren (Tøssebro & Berg, s. 235), der ein står i eit spenningsfelt mellom hjelp og kontroll (Levin, s. 36). I møte med trusselutsett barn/ungdom plassert på kode 6 rår det liten tvil om at spenningsfeltet er stort. På den eine sida kjem kontrollen til syne ved at det blir lagt begrensingar for bl.a. bevegelsesfriheiter, aktivitetar og personlege gjenstandar. På den andre sida er kontrollen der for å ivareta sikkerheita slik barna/ungdommane ikkje blir lokalisert. I tillegg skal ein utføre hjelp ut ifrå dei begrensingane som blir lagt. Når det gjeld denne hjelpa må den vere rettmessig og bidra til betring (Levin, 2015, s. 40). Ein mogleg måte å sikre dette på er å inkludere barna/ungdommane i prosessane for å skape forutsigbarheit i ein kvardag fylt med uvisshet. Likevel skal ein i følgje informantane vere obs på dette då barna/ungdommane må vere gamle og/eller kognitivt sterke nok til å inkluderast. Dette kan forklarast med at valdsutsette kan ta val som verkar lite eigna/forsvarlege i kvardagen (Holth & Vatne, 2018, s. 209).

Som tidlegare nemnt er informantane klare på at ein skal vere observant på omgjevnadane, og registrere bemerkningar både med barna/ungdommane og andre informasjonsmessige forhold. Først og fremst kan det vere sunt å vere litt føre-var, slik ein er fokusert når ein er på jobb. Det kan derimot verte ei ulempe å bli så oppslukt i detaljar, då dette kan skape utrygghet både for tilsette, men spesielt for barna/ungdommane. Med dette i mente blir ein viktig del av miljøterapien og den traumebevisste omsorga å halde eige affektnivå regulert, slik ein inviterer barna/ungdommane inn i si eiga ro (Nordanger & Braarud, 2017, s. 151). Totalt sett blir det viktig med ein balansegang der ein klarer å få med seg viktige detaljar samstundes som ein held seg roleg ilag med dei trusselutsette.

Med tanke på sikkerheita får ein pålagt prosedyrar/begrensingar ein må følgje frå politi og barnevernsteneste. I den forbindelse kan den sosiale kontrollen kome til syne gjennom organisatoriske og/eller fysiske strukturar, som kan verke disiplinerande og audmjukande for dei berørte (Askheim, 2012, s. 80). På den eine sida har ein sikkerheitsprosedyre med bl.a. låste dører og vindauger, noko som kan verke tryggande for både dei plasserte og tilsette. På

den andre sida igjen går dette imot rettighetsforskriften, som skal ivareta rettighetene til dei plasserte på institusjonen. Likevel er det som pedagogen seier, at liv og helse trumfar alt. Som ein del av sikkerhetsprosedyra dei tilsette blir pålagte å jobbe etter, blir det mest føremålstenleg å stengje institusjonen slik ein ikkje tek inn andre barn/ungdom. På denne måten kan ein i følgje informantane skjerme dei mest mogleg og dermed oppretthalde anonymitet. På den andre sida igjen får ein ikkje sosialisert dei trusselutsette med andre barn/ungdommar, noko som kan føre til bl.a. nedstemtheit. Sjølv om ein ønskjer at barna/ungdommane skal ha ein så normal kvardag som mogleg, betyr det ikkje at ein skal risikere at det blir avslørt kvar dei oppheld seg. Dette betyr at sikkerhetsprosedyra som er pålagt må vere såpass strenge at ein klarer å ivareta sikkerheita, slik det ikkje oppstår sikkerheitsbristar der barna/ungdommane eventuelt må flytte.

Oppsummeringsvis og svar på første forskingsspørsmål er at ein kan sjå at spenningsfeltet mellom hjelp og kontroll alltid er avhengige av kvarandre i ein kode 6-samanheng, då det er så viktig med denne kontrollen nettopp for å hjelpe barna/ungdommane med å ivareta anonymitet og sikre at dei held seg skjult. For at hjelpa ikkje skal verke meiningslaus for dei trusselutsette blir det viktig å inkludere dei i prosessane, slik dei får ein sårt trengt forutsigbarheit i livet. Det blir viktig for dei tilsette å halde eige affektnivå nede i møte med det ukjende og kanskje det skumle, slik ein ikkje får utrygge barn. Kollegastøtte kan vere ein viktig del der ein kan lene seg på kvarandre.

5.2 Eit lyttande øre og ei hjelpsam hand

Som ein metode i miljøterapien blir grensesetjing for barna/ungdommane ein viktig del av arbeidet (Larsen, 2015, s. 18). Dette kan sjåast i lys av sosial kontroll, men ein del av omsorgsansvaret på ein barnevernsinstitusjon blir å setje rimelege og fornuftige grenser for barna/ungdommane. Med tanke på trusselnivået i ein kode 6-samanheng blir det naudsynt å setje grenser då livet deira står i fare og ein må sørge for å halde dei skjult. Likevel skal ein ta omsyn til dei plasserte og deira behov, modning og motivasjon (pedagogen). Eit poeng her er at ein må prøve å sørge for at isolasjonen dei står i opplevast som meiningsfull, sjølv om det er krevjande. Sosionomen har sagt at ein må gi litt ekstra som miljøterapeut under kode 6-plasseringar. Dette kan først og fremst handle om at ein ikkje kan gjere spontane aktivitetar

og bevege seg i nærområdet slik ein vanlegvis kan under ei «normal» plassering. Dette betyr at ein dermed må strekkje seg litt ekstra, køyre litt ekstra langt og vere ekstra kreativ.

Tidlegare forskning viser at sosial kontakt og læring kan oppstå i situasjonar der personal og bebuarar finn på aktivitetar ilag (Holth & Vatne, 2018, s. 211). Når det gjeld aktivitetar som barna/ungdommane ønskjer å gjere, må ein sjå på begrensingane som tidlegare er nemnt. På den eine sida blir aktivitetane gjerne avgrensa, men på den andre sida kan ein vere kreativ. Det er ikkje til å stikke under ein stol at fysisk aktivitet er bra for kroppen, og som igjen gir positive ringverknadar for den psykiske helsa. I tillegg til dette kan tilsette bli betre kjend med barna/ungdommane gjennom leik og bevegelse. Som følgje av dette kan det også bli lettare å få til samtale seinare der barna/ungdommane senker skuldrane noko. Det er mogleg å tenkje seg at gjennom fysisk aktivitet kan ein byggje opp tillit der ein skapar gode relasjonar som barna/ungdommane sårt kan trengje. Ved å jobbe med relasjonar kan barna/ungdommane få hjelp til å forme positive tilknytningar som dei kan få bruk for seinare (Nadim & Orupabo, 2014, s. 45). Holth & Vatne hevdar at måltidsituasjonar kan invitere til gode samtalar og fine stunder (2018, s. 211). For det første er dette ein sosial arena og ein felles aktivitet alle kan samlast til. For det andre kan måltidsituasjonar skape trivsel og deltaking i eit fellesskap. I tillegg kan barna/ungdommane saman med vaksne få utfordra seg på matlaging, noko som kjem godt med til framtidige livssituasjonar.

Det å føle seg trygg er noko omtrent alle menneske ønskjer å kjenne på. For barn/ungdom som har opplevd forsøk på æresdrap kan det tenkjast at det kan opplevast som vanskeleg å føle seg trygg og stole på andre igjen. Empirien viser at ein god kvardag for trusselutsette plassert på kode 6 er ein trygg kvardag. Som tidlegare nemnt i teori er det ikkje sikkert at barna/ungdommane føler seg trygge sjølv om strukturane rundt dei er det. Som ein del av omsorga bør miljøterapeutar finne ut kva som kan utløyse stress og negativ affekt (Nordanger & Braarud, 2017, s. 150). I tillegg kan det kanskje verte ei utfordring med den non-verbale kommunikasjonen, då denne kan aktivere alarmberedskapen i hjernen (Holth & Vatne, 2018, s.207-208). Eit poeng her blir å vere var for korleis ein framstår, der ein er klar over eigne fordommar og verdiar i møte med andre. Dessutan er det som Utne skriv, at ein må ha tid og anledning til å vere aktive og ha eit lyttande øre i dei daglege situasjonane (2005, s. 441).

For å oppsummere både drøftinga og forskingsspørsmål to bør ein miljøterapeut setje klare og tydelige grenser, men ta i betraktning alder og modenheit, samt trusselnivået. Ein må ha forståing for at plasseringane verkar isolerte, der ein må prøve å strekkje seg litt ekstra for å ivareta fysisk og psykisk helse. Ein viktig metode i kvardagen er å vere saman med barna/ungdommane, og gjere aktivitetar ilag. Dette kan styrke trua på at livet gir mening, og ein får bygd opp tillit som ein treng i arbeidet med denne sårbare gruppa. For å skape trygge barn/ungdom kan det bli viktig å identifisere potensielle triggjarar, og vere klar over eigen haldning i arbeidet. Ein kjem også langt med eit lyttande øre og ei hjelpsam hand.

5.3 Å stå i det vanskelege

I møte med andre menneske blir det viktig med empati, der ein prøver å sjå korleis verda ser ut gjennom andre sine auger, og dermed få ei slags forståing for korleis situasjonen kan opplevast for dei (Baar-Dahl, 2019, s. 147). Sosionomen dreg fram dette som ein viktig eigenskap i møte med barna/ungdommane, og kallar dette for empatisk identifikasjon. På den eine sida skal ein prøve så godt som mogleg å setje seg inn i liva til barna/ungdommane. På den andre sida kan dette vere noko vanskelig då ein ikkje har tilgang til dei faktiske tankane og følelsane deira. Eit anna aspekt som kan påverke evna til å sjå andre sine ståstadar er det kulturelle og det religiøse, då ein ofte ikkje har same bakgrunn som dei. Barna/ungdommane som er plasserte på kode 6 kan ha blitt oppdratt av foreldra til å leve i tråd med islam og Koranen der tradisjon med skam og ære kan vere verdiar dei har levd etter (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 109). Barn/ungdom utsett for forsøk på æresdrap kan få traume i ettertid, og hjernen kan som følgje av dette assosiere vaksne med noko negativt. Som ein reaksjon på dette kan dei opptre t.d. unnvikande, uvenleg og mistenksame (Handlekraft). I tillegg har sosionomen forklart at dei kan ha vanskar med å snakke om følelsar, der ein kanskje har blitt opplærd til å stengje alt inne. For dei tilsette blir eit viktig poeng å sjå bak åtferda og møte barna/ungdommane med venlegheit, forståing og omsorg (Lorentzen, 2020, s. 151). Ein miljøterapeut bør utan tvil vere der for barna/ungdommane i både opp- og nedturar. Dessutan bør ein vere nysgjerrige på dei i tillegg til å skape eit miljø som gjer at dei kan luften følelsar og tankar på ein trygg måte. Det blir også viktig å hjelpe barna/ungdommane til å forstå at ikkje alle vaksne vil dei vondt (Handlekraft), og at ein er der for å ta vare på og trygge dei.

Ein god og trygg relasjon kan vere eit fundament for vidare arbeid. Dette er også den andre grunnpilaren i TBO (Bath, 2015). Larsen (2015, s. 44-45) hevdar at relasjonar bør byggje på bl.a. kontinuitet, tillit og stabilitet der tilsette skal tåle smerteuttrykk, avvisingar og utageringar. Barn og unge plassert på kode 6 treng trygge vaksne med kunnskapar om traumatiserte barn/unge, og forstår at uttrykka deira er ein måte å redusere smerte i seg sjølv (sosionomen). Empirien viser for det første at blir det viktig å vise dei omsorg, kjærleik, trygghet og respekt. For det andre må ein hjelpe dei å setje ord på vanskelege følelsar og vere gode på å trøste dei. Elles bør ein opparbeide seg kunnskap om kva som regulerer og dysregulerer barna/ungdommane, og ein bør vere klar over at noko som kan regulere eit barn kan derimot dysregulere det andre.

For å skape endring blir det ikkje berre viktig å sjå når barna/ungdommane har det vanskeleg, ein må i tillegg vere tett på dei. Blir ein opplevd som masete er det likevel betre å vere på ein gong for mykje, enn ein gong for lite (sosionomen). Holth & Vatne viser kor viktig det er å lukke ein samtale før ein går heim, der barna/ungdommane skal sleppe å sitje igjen med ein følelsmessig røre av triste tankar (2018, s. 210). Dette kan på den andre sida ikkje vere like enkelt som ein kanskje trur, då det ligg ei fare som lurar, les: sekundærtraumatisering. Blir ein så emosjonelt opprørt at ein til slutt kan kjenne på antipatiar, er det fare for at ein ikkje klarer å utføre ein god nok jobb lenger i møte med barna/ungdommane (sosionomen). Dette betyr at ein må bruke personalgruppa så godt som mogleg, slik ein ikkje blir utmatta av det barna/ungdommane sjølv går igjennom (pedagogen). Som ein del av dette er det som Larsen hevdar, at ein skal fordele ansvarsoppgåver for å vere meir utkvild (2015, s. 24). I tillegg bør ein overføre tryggheta ein kan representere til andre i personalgruppa, slik barna/ungdommane får oppleve auka trygghet og tillit til alle tilsette.

Oppsummeringsvis kan ein sjå at empati er ein viktig eigenskap i møte med barn/unge utsett for traumatiske opplevingar. Miljøterapeuten bør ha forståing for at kultur/religion/oppdragelsesstil kan ha noko å seie for korleis smerteuttrykka, utageringane m.m. kjem til syne. For å utgjere ein forskjell blir eit poeng her å sjå bak åtferda, og vere god på trøst. Gode verdiar å ha med seg er respekt, kjærleik, omsorg og forståing. Det blir viktig å opprette ein god relasjon prega av tillit der ein klarer å sjå kva som regulerer/dysregulerer den enkelte. Miljøterapeutar bør klare å stå i det vanskelege, og bruke personalgruppa for å skape trygge rammer. Til slutt skal ein vere gode, trygge rollemodellar som ser og møter

barna/ungdommane der dei er. På denne måten kan ein utgjere ein forskjell for barna/ungdommane.

6. Konklusjon

I denne oppgåva har eg studert korleis miljøterapeutar på ein barnevernsinstitusjon kan jobbe for å ivareta trusselutsett barn og ungdom plassert på kode 6. Gjennom kvalitative dybdeintervju kunne eg diskutere funna oppimot teori og tidlegare forskning. På denne måten fekk eg eit større innblikk i korleis ein kan jobbe med ei spesielt sårbar gruppe med barn/ungdommar.

Første forskingsspørsmålet viser at spenningsfeltet mellom hjelp og kontroll kan kome meir til syne i ein kode 6-samanheng, der begge er avhengige av kvarandre. Kontroll må til for å hjelpe då det er så viktig å sikre anonymitet. Hjelpa ein gir som tilsett har bakgrunn i begrensingar som blir lagt. Det blir i denne samanhengen viktig med forutsigbarheit for barna/ungdommane der dei blir inkludert i prosessane. For å trygge barn/ungdom og sikre god hjelp bør ein halde eige affektnivå nede. I lys av andre forskingsspørsmål blir det viktig å vere den ansvarlege og omsorgsfulle vaksne som set naudsynte grenser, men reflekterer over trusselnivå, samt den enkelte plasserte. For å ivareta fysisk og psykisk helse blir det viktig å finne på aktivitetar og kjekke ting i kvardagen. Dette er ikkje alltid like lett, så her blir det viktig å strekkje seg litt ekstra som miljøterapeut. Ein bør vere klar over eigne haldningar/framtoningar som potensielt kan vekke sterke følelsar hjå barna/ungdommane. Ein skal vere tilgjengeleg for dei, både fysisk og psykisk. Forskingsspørsmål tre viser at miljøterapeutar må jobbe gjennom empati, og vere ekte i møte med barna/ungdommane. Ein skal ha forståing/kunnskap om smerteuttrykk, og klare å stå i dei og sjå bak dei. Ein kan skape forskjell ved å vise respekt, omsorg, kjærleik og trøst. Det blir også viktig å vere trygge rollemodellar som har kunnskap om kva som regulerer eller dysregulerer barna/ungdommane.

Frå svara på forskingsspørsmåla ser ein at det viktigaste for å ivareta trusselutsett barn/ungdom er at ein har kontroll og set klare reglar nettopp for å sikre denne hjelpa ein skal gi. Ein miljøterapeut bør ha forståing for at plasseringane og begrensingane blir lange, og ein skal difor inkludere barna/ungdommane i prosessane for å skape motivasjon og føreseielege planar for dei. Det blir viktig å invitere dei inn i di eiga ro og tenkje over korleis ein møter dei for å sørgje for at dei føler seg trygge. Svaret på korleis ein som miljøterapeut kan jobbe for å ivareta trusselutsett barn og ungdom på kode 6 er dermed å vere ein ekte, vaksen og trygg

rollemodell som jobbar utifrå empati, omsorg og forståing og som veit at smerteuttrykka er teikn på noko vanskeleg.

Kode 6 er eit tiltak som mange ikkje har høyrte og lært så mykje om. Studien kan vere nyttig ikkje berre for sosialarbeidarar, men for alle som står i arbeid der ein kode 6 kan bli ein realitet. Oppgåva viser korleis det kan vere for yrkesutøvarar å jobbe på golvet. Sjølv om kode 6 ikkje er eit «problem» ein møter ofte, blir det fortsatt viktig å løfte opp kunnskap til når det faktisk skjer, slik ein klarer å stå i den vanskelege og kanskje kompliserte situasjonen.

Omfanget av oppgåva gjor at eg avgrensa studien om barn/ungdom på kode 6 til å omhandle æresdrap som plasseringsgrunnlag. I realiteten er det fleire grunnar til at ein kan hamne på kode 6. Æresdrap er eit fenomen ein kan finne i fleire religionar enn islam, og dette gjorde også at oppgåva blei avgrensa. Sjølv med ein annan kulturell/religiøs bakgrunn enn den norske blir det ikkje gjort forskjell på korleis ein jobbar med barna/ungdommane. Det hadde vore interessant å sjå på forskning som omhandlar kode 6 knytt til tvangsekteskap, samt negativ sosial kontroll og korleis dette påverkar dei berørte.

7. Referanseliste

- Aadnesen, B. N. & Hærem, E. (2007). *Interkulturelt barnevernsarbeid*. Oslo: Universitetsforlaget
- Andersen, E. S. & Schwencke, E. (2016). *Prosjektarbeid – En veiledning for studenter*. Bergen: Fagbokforlaget
- Antun, V. (2019, 25. oktober). Høringsuttalelse – tilgjengeliggjøring av helsedata – forslag om endringer i helseregisterloven m.m. Henta frå <https://www.politiet.no/globalassets/dokumenter/kripos/horingssvar/horing---tilgjengeliggjoring-av-helsedata---forslag-om-endringer-i-helseregisterloven-m-m.pdf>
- Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i helse- og sosialfaglig arbeid – Floskel, styringsverktøy eller frigjøringsstrategi?* Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Baar-Dahl, I. M. (2019). Metoden: hemmende eller fremmende?: En drøfting av metodebruk i profesjonelle samtaler med barn. *Tidsskriftet Norges Barnevern*. 96(3). Ss. 140-151. Henta frå <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/ISSN.1891-1838-2019-03-02>
- Barnevernloven. (1992). Lov om barnevernstjenester (LOV-1992-07-17-100). Henta frå <https://lovdata.no/lov/1992-07-17-100>
- Bath, H. (2015). The three pillars of traumawise care: Healing in the other 23 hours. *Reclaiming children and youth: winter 2015: volume 23: number 4*. Henta frå https://www.traumebevisst.no/kompetanseutvikling/filer/23_4_Bath3pillars.pdf
- Bufdir. (2020, 02. januar). Barnevernsinstitusjoner. Henta frå https://www.bufdir.no/barnevern/tiltak_i_barnevernet/barnevernsinstitusjoner/
- Busch, T. (2013). *Akademisk skriving – For bachelor- og masterstudenter*. Bergen: Fagbokforlaget
- Fellesorganisasjonen. (2017, Mars). Sosionomer og sosialt arbeid. Henta frå <https://www.fo.no/getfile.php/1311738-1548957643/Dokumenter/Din%20profesjon/Brosjyrer/Sosionomer%20og%20sosialt%20arbeid.pdf>

Forente nasjoner. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av De Forente nasjoner 20. november 1989; Ratifisert av Norge 8 januar 1991* (Rev. oms. mars 2003 med tilleggsprotokollar). Barne- og familiedepartementet.

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Grøndahl, P. (2019). *Om drap*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Handlekraft. Sist oppsøkt 11.05.21. Tilgjengeleg på

https://www.traumebevisst.no/ordliste/Traumebevisst_omsorgs_tre_grunnpilarer.pdf

Holth, M. & Vatne, M. (2018). Miljøterapi for kvinner utsatt for æresrelatert vold – med relasjonen som det bærende element. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*. 15(2-3). Ss. 202-213. Henta frå <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/issn.1504-3010-2018-02-03-11>

Jørgensen, T. W. & Steinkopf, H. (2013). Traumebevisst omsorg. *Fosterhjemskontakt*. 1. Ss. 10-17. Henta frå <https://rvtssor.no/filer/backup/Artikkel3-Traumebevisstomsorg.pdf>

Kaya, M. S. (2019). Mediebruks påvirkning på innvandreres tilpasningsorientering. I M. S. Kaya., A. Høgmo., & H. Fauske. *Integrasjon og mangfold: Utfordringer for sosialarbeideren* (1. utg., 3. opplag., s. 119-139). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Krisesentersekretariatet. (2018). Beskyttelsestiltakene kode 6 & kode 7 – en veileder om rettighetene til personer som lever på sperret adresse kode 7 og strengt fortrolig adresse kode 6. Henta frå <http://www.krisesenter.com/wp-content/uploads/2016/06/Beskyttelsestiltakene-kode-6-og-kode-7.pdf>

Larsen, E. (2015). *Miljøterapi med barn og unge – organisasjonen som terapeut*. Oslo: Universitetsforlaget.

Larsen, Å. L. (2015). Sperret for innsyn FK 4/15. *Fosterhjemskontakt*. Nr. 4. Henta frå <https://www.fosterhjemforening.no/organisasjon/vart-arbeid/fagkunnskap/temasider/sperret-adresse/>

Levin, I. (2015). Sosialt arbeid som spenningsfelt. I I T. Ellingsen., I. Levin., B. Berg., & L C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (1. utg., s. 36-46). Oslo: Universitetsforlaget

- Lexander, A. J. (2018, 29. september). Livet på kode 6. *Bergens Tidende*. Henta frå [https://www.dropbox.com/s/djh1ycgsv66z39h/2018-09-29_Bergens_Tidende_2018-09-29_print%20\(1\).pdf?dl=0#](https://www.dropbox.com/s/djh1ycgsv66z39h/2018-09-29_Bergens_Tidende_2018-09-29_print%20(1).pdf?dl=0#)
- Lorentzen, P. (2020). Traumebevisst omsorg – ett skritt frem og to til siden. *Tidsskriftet Norges Barnevern*. 97(2). Ss. 146-161. Henta frå <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/ISSN.1891-1838-2020-02-06>
- Menneskerettsloven. (1999). Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (LOV-1999-05-21-30). Henta frå <https://lovdata.no/lov/1999-05-21-30>
- Nadim, M. & Orupabo, J. (2014). *Miljøterapi med unge utsatt for tvangsekteskap og æresrelatert vold: Oppfølging i det nasjonale bo- og støttetilbudet* (Rapport 2014:13). Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer – Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Riise, R. (2018, 13. november). Hun må slaktes fra øre til øre. Henta frå <https://www.tv2.no/a/10209592/>
- Schiefloe, P. M. (2011). *Mennesker og samfunn – innføring i sosiologisk forståelse*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Simensen, H. (2013). Aktiviteter i en miljøterapeutisk kontekst. *Tidsskriftet Norges Barnevern*. 90(2). Ss. 100-109. Henta frå https://www-idunn-no.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/tnb/2013/02/aktiviteter_i_en_miljoeterapeutisk_kontekst
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Tøssebro, J. & Berg, B. (2015). Sosiale forskjeller, avvik og samfunn. I I T. Ellingsen., I. Levin., B. Berg., & L C. Kleppe (Red.), *Sosialt arbeid: en grunnbok* (1. utg., s. 227-243). Oslo: Universitetsforlaget
- Utne, B. (2005). Miljøterapeutisk behandling – mangfold og muligheter. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*. 2(4). Ss. 441-443. Henta frå <https://doi-org.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/10.18261/ISSN1504-3010-2005-04-13>
- Wikan, U. (2003). *For ærens skyld – Fadime til ettertanke*. Oslo: Universitetsforlaget.

8. Vedlegg

Om intervjuobjektet:

1. Kva utdanning og erfaring har du?
2. Kva jobbar du med/som?
3. Kva er ditt syn på sosialt arbeid?

Om arbeidet:

4. Kva bakgrunn har dei tilsette på institusjonen?
5. Kva type brukarar/målgruppe har dykk?
6. Kva er målsetjinga med arbeidet?

Problemstilling: «Korleis kan ein som miljøterapeut på ein barnevernsinstitusjon skape ein best mogleg kvardag med utfordringane som følgjer for ungdom plassert på kode 6?»

Ny problemstilling: «Korleis kan ein som miljøterapeut på ein barnevernsinstitusjon jobbe for å ivareta trusselutsett barn og ungdom plassert på kode 6?»

Forskingsspørsmål 1: «Korleis fungerer det tverrfaglege samarbeidet rundt ungdommane?»

Nytt forskingsspørsmål 1: «Korleis kan hjelp og kontroll sjå ut i ein kode 6-samanheng?»

1. Kvifor blir personar plassert på institusjonen med kode 6?
2. Kven er det som kan bli plassert på kode 6? Kan vaksne også bli flytta hit?
3. Kva er det som gjer at barnevernsinstitusjonen du jobbar på passar til å ta inn trusselutsette personar?
4. Korleis kan eit inntak sjå ut?
5. Kva instansar er involverte når det gjeld slike plasseringar?
6. Korleis fungerer informasjonsflyten mellom instansane?
7. I kva tilfelle er dokke pliktige til å melde frå om noko til politi/barnevernstenesta?
8. Kven er det avklarar kva den trusselutsette får lov å ha av personlege gjenstandar?
9. I tilfelle nokon ringer institusjonen og spør etter ungdommane, kva vil dykk gjere då?
10. I kva møter skal politiet involverast?
11. Kven har det overordna ansvaret for ungdommane?
12. Skal politi/barnevernstenesta ha beskjed om dokke ilag med ungdommane går ut av institusjonen? I så fall, kvifor?
13. Kva kan/skal skje om familien til den trusselutsette møter opp på institusjonen?
14. Kva vil konsekvensane vere ved brot på gitte begrensingar for ungdommane?
15. Om barnet må flyttast vidare, korleis vil gangen i det vere då?
16. Kan institusjonen ta inn andre barn når dykk har ei slik plassering? Kvifor, kvifor ikkje?
17. Kan det oppstå utfordringar rundt samarbeidet?
18. Er det noko du vil tilføre rundt det tverrfaglege samarbeidet?

Forskingsspørsmål 2: «Kva metodar er viktige for ein miljøterapeut å bruke for ungdom plassert på kode 6?»

1. Kva arbeidsmetode blir det lagt størst vekt på under kode 6? Kvifor?
2. Korleis kan dokke ta i bruk traumebevisst omsorg på best mogleg måte?
3. Kva nytte vil ungdommane få ut av at dei tilsette bruker gode metodar og kunnskap om feltet?
4. Er du kritisk til dei metodane som blir brukt? Kvifor?
5. Korleis kan ein syte for godt samarbeid med dei trusselutsette?
6. Korleis kan ein ta vare på den psykiske helsa deira under opphaldet?
7. Korleis kan ein ta vare på den fysiske helsa deira under opphaldet?
8. Kva er viktig å ha kunnskap om?
9. Kva er viktig å ha ferdigheiter i?
10. Kva vil verke tryggande for dei trusselutsette?
11. Kva rolle vil du ha under ei slik plassering?
12. Kva vil vere, i ditt syn, god miljøterapi under ei slik plassering?
13. Kva meiner du er ein «god» kvardag for dei som er plasserte på kode 6?
14. Kva har relasjon å seie for arbeidet?
15. Kva kan utfordringane bli om den trusselutsette knyt seg til éin person?
16. Korleis kan ein sikre motivasjonen til ungdommane for å halde seg skjult?
17. Er det noko du vil tilføre som gjeld metodane som blir brukt?

Forskingsspørsmål 3: «Kor mykje fokus har institusjonen på den reelle trusselen?»

Nytt forskingsspørsmål 3: «Korleis kan ein miljøterapeut jobbe for å skape forskjell for barna/ungdommane?»

1. Kva er viktige prosedyre å oppretthalde under plasseringa?
2. Vil slike prosedyrar vere like for kvar plassering på kode 6? Kvifor, kvifor ikkje?
3. Kva tiltak blir sett i verk ved eventuell bekymring?
4. Med tanke på sikkerheita til dei trusselutsette, vil det då vere faste personar på jobb, eller går drifta/turnusen som normalt?
5. Kva blir hovudoppgåvene til dei tilsette?
6. Har nattevaktene fleire oppgåver under ei slik plassering versus ei «normal» plassering?
7. Kan det bli vanskeleg å finne på aktivitetar saman med dei trusselutsette? I så fall, kvifor?
8. Kva bevegelsesfriheiter har ungdommane?
9. Får dei lov til å bruke telefon og sosiale media? Kvifor/kvifor ikkje?
10. Kva skjer i dei tilfelle der trusselutsette rømmer frå institusjonen?
11. Kan dei tilsette føle seg utrygge på arbeidsplassen? Kvifor dette, trur du?
12. Korleis kan ein sikre at tilsette veit kva dei skal gjere når dei er på vakt?
13. Kva kan verte dei største utfordringane ved ei slik plassering? For både tilsette og dei trusselutsette?
14. Er det noko du vil tilføre som handlar om fokuset på den reelle trusselen?